

Remissyttrande: En reformerad arbetsrätt – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden

Finansförbundet är Sveriges största fackliga organisation inom bank- och finansbranschen och har omkring 32 000 medlemmar. Förbundet är medlem i TCO men inte i PTK.

Finansförbundet är inledningsvis starkt kritiska processen som ledde fram till förändringsförslagen som presenteras i Ds 2021:16, 2021:17 och 2021:18. Via hot om annan ändrad lagstiftning innebärandes ett kraftigt försämrat anställningsskydd i Sverige har regeringen gett några av Sveriges arbetsmarknadsparter i uppdrag att komma överens om en förändrad arbetsmarknadslagstiftning som ska gälla på hela den svenska arbetsmarknaden.

Finansförbundet är inte part i överenskommelsen som träffades mellan Svenskt Näringsliv, PTK, IF Metall och Svenska Kommunalarbetsförbundet. Likväl påverkas vi, självklart, av den föreslagna nya lagstiftningen. Förslag som för övrigt i många fall försöker lösa problem som inte finns inom Finansförbundets organisationsområde.

Finansförbundet har ingen anledning att kritisera överenskommelsen mellan ovan angivna parter som sådan då den var resultatet av parternas förhandlingar. Regeringens agerande har dock varit ett ingrepp i den svenska partsmodellen och förtjänar därför kritik. Särskilt bekymmersamt är regeringens bristande respekt för hur förslagen påverkar arbetsmarknadsparter som inte är en del av ovan nämnda överenskommelse.

Vad gäller ändringsförslagen i lagen om anställningsskydd vill Finansförbundet särskilt lyfta följande två punkter:

Dispositivitet

Enligt förslaget ska reglerna om sakliga skäl vid uppsägning vara dispositiva, dock endast genom kollektivavtal som slutits på huvudorganisationsnivå. Inte heller förbättringar av anställningsskyddet ska vara tillåtet så länge det inte avtalats på huvudorganisationsnivå. Då Finansförbundet inte är medlem i en sådan organisation kommer Finansförbundet genom kollektivavtal inte kunna avvika från reglerna om sakliga skäl. Lagförslaget inskränker därför möjligheterna att hitta goda förhandlingslösningar för arbetsmarknadsparter där fackförbundet inte ingår i en förhandlingskartell. Särskilt anmärkningsvärt och bekymmersamt är att det i sådana partsrelationer inte går att förbättra anställningsskyddet. Fackförbund som inte är medlemmar i en förhandlingskartell bör därför ges möjlighet att träffa centrala kollektivavtal som avviker från lagens regler om sakliga skäl vid uppsägning, i vart fall om avtalet innebär en förbättring av anställningsskyddet.

Anställningens bestående vid tvist

Enligt förslaget ska en anställning upphöra vid uppsägningstidens slut, även om en uppsägning ogiltigförklaras. I praktiken innebär det att lönekostnader vid tvister flyttas

från arbetsgivare till individ och i förekommande fall a-kassa, fackförbund och omställningsorganisation. Finansförbundet befarar att detta kommer att vara tvistedrivande, då arbetsgivares incitament att ingå frivilliga överenskommelser om anställningars upphörande torde minska.

Vidare är medellönen inom finansbranschen, som i många branscher, betydligt högre än dagens a-kassenivå. För Finansförbundet innebär det att förbundets kostnader lär öka, då kostnadsförskjutningen från arbetsgivare till individ belastar förbundets inkomstförsäkring. Förslaget drabbar alltså fackförbunds ekonomi negativt, vilket i förlängningen drabbar de enskilda anställda antingen genom ökade medlemsavgifter eller en urholkning av inkomstförsäkringssystemet. Om förändringen genomförs finns det därför all anledning att samtidigt se över ersättningsnivåerna i a-kassan, eftersom en höjning av ersättningstaket i arbetslöshetsförsäkringen skulle medföra en lägre kostnadsökning i inkomstförsäkringen.

Finansförbundet önskar att departementen gör en sammantagen och genomgripande konsekvensanalys av de tre föreslagna lagförslagen, Ds 2021:16, 2021:17 och 2021:18, i syfte är att visa hur föreslagna förändringar kommer att påverka medlemmarna i de fackförbund som står utanför huvudavtalet.

Ulrika Boëthius

Förbundsordförande Finansförbundet

Viktor Källqvist

Föredragande